

AAN De Staatssecretaris van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

DATUM 24 oktober 2011

ONS KENMERK z 2011-00361

CONTACTPERSOON

UW BRIEF VAN

UW KENMERK

ONDERWERP Advies Conceptwetsvoorstel uitvoering AWBZ

Bij brief van 22 april 2011 heeft u het College bescherming persoonsgegevens (CBP) gevraagd om overeenkomstig artikel 51 tweede lid Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp) advies uit te brengen over het conceptwetsvoorstel uitvoering AWBZ (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten). Door omstandigheden heeft de beantwoording van uw verzoek langer geduurd dan gebruikelijk. Het CBP biedt hiervoor verontschuldigen aan. Met deze brief voldoet het CBP alsnog aan uw verzoek.

Inhoud van het wetsvoorstel

Het wetsvoorstel voorziet in het terugdraaien van de in de praktijk gegroeide wijze van uitvoering van de AWBZ door regionale zorgkantoren. In de toekomst moeten in de regio's weer meerdere uitvoerders van de AWBZ actief worden. Daarnaast wordt in het wetsvoorstel als uitgangspunt neergelegd dat de AWBZ moet worden uitgevoerd door een rechtspersoon die behoort tot dezelfde groep als de zorgverzekeraar waarbij de verzekerde een Zvw-verzekering heeft afgesloten. Aan de zorgverzekeraar de taak om de uitvoering van de Zvw-zorg en de AWBZ-zorg met elkaar in verband te brengen en dit als een samenhangend geheel te laten functioneren. Doel van deze verbeteringen in de uitvoering van de AWBZ is om deze beter toe te snijden op de behoefte die de toekomst met zich zal brengen.

Voor de onderhavige advisering door het CBP is met name van belang dat in de Memorie van Toelichting (MvT, p. 22) wordt aangegeven dat voor het realiseren van een goede afstemming tussen Zvw- en AWBZ-zorg noodzakelijk is dat de zorgverzekeraar over de medische gegevens van beide verzekeringen kan beschikken. Doel is om de uitvoering van de AWBZ en Zvw zodanig in te richten dat deze als een samenhangend geheel functioneert (MvT, p. 21).

Het wetsvoorstel voorziet niet in nieuwe bepalingen die zien op de verwerking van persoonsgegevens, waaronder bijzondere persoonsgegevens betreffende gezondheid. Wijzigingen in bestaande bepalingen behelzen slechts het daarin vervangen van 'zorgverzekeraar' door 'AWBZ-uitvoerder'. De reeds in Zvw en AWBZ over verwerking van persoonsgegevens opgenomen bepalingen worden geacht ruimte te bieden voor het door zorgverzekeraars kunnen beschikken over de medische gegevens van beide verzekeringen.

Beoordeling

Het CBP constateert dat in verband met de afstemming van zorg uit de AWBZ en uit de Zvw door zorgverzekeraars een majeure wijziging wordt voorzien in de verwerking van persoonsgegevens, waaronder persoonsgegevens betreffende de gezondheid. Zo zal er sprake zijn van een nieuwe doelstelling voor verwerking van persoonsgegevens, namelijk voor de afstemming van zorg uit de AWBZ met zorg uit de Zvw. Tevens zal er sprake zijn van koppeling van persoonsgegevens verkregen in het kader van de uitvoering van de AWBZ met persoonsgegevens verkregen in het kader van de uitvoering van de Zvw. Een en ander impliceert het loslaten van de nu in de Zvw en AWBZ gegeven uitwerking aan het doelbindingsbeginsel. Het CBP constateert deze aspecten in het wetsvoorstel en de bijbehorende MvT niet voldoende worden geadresseerd.

Zo constateert het CBP dat in de Memorie van Toelichting (MvT) op diverse plaatsen opmerkingen worden gemaakt over de verwerking van persoonsgegevens ten behoeve van de afstemming van AWBZ- en Zvw-zorg. Op zich gaat het hier om opmerkingen en beschouwingen die aannemelijk kunnen maken dat het voor de zorgverzekeraar in het kader van diens taak in de afstemming van zorg uit de Zvw en zorg uit de AWBZ noodzakelijk is om te kunnen beschikken over gegevens uit beide verzekeringen. En die aannemelijk kunnen maken dat met het daarbij (ook) verwerken van bijzondere persoonsgegevens een zwaarwegend algemeen belang gemoeid is, namelijk beheersing van kosten en verhoging van de efficiency bij de uitvoering van de AWBZ. Ook het bepaalde in artikel 9 Wbp (verbod op verdere verwerking op een wijze die onverenigbaar is met de doeleinden waarvoor de gegevens zijn verkregen) hoeft redelijkerwijs niet in de weg te staan aan het voor afstemming van zorg uit de AWBZ met zorg uit de Zvw door de zorgverzekeraar verder verwerken van persoonsgegevens verkregen bij de uitvoering van de AWBZ en/of de Zvw.

Het ontbreekt echter in de MvT aan samenhang in opmerkingen met betrekking tot verwerking van persoonsgegevens en aan toetsing van de beoogde constructie aan de vereisten zoals voortvloeiend uit Richtlijn 95/46/EG en de Wbp. Zoals ook in de Leidraad afstemmen van wetgeving op de Wet bescherming persoonsgegevens van het Ministerie van Justitie is aangegeven dient in de Memorie van toelichting van wetgeving die consequenties heeft voor de verwerking van persoonsgegevens altijd een dergelijke expliciete toets aan Richtlijn 95/46/EG te worden verricht.

Het CBP adviseert om in de MvT een expliciete toets aan Richtlijn 95/46/EG en de Wbp op te nemen.

Het CBP constateert dat in de MvT wordt gesteld dat er geen noodzaak is om in verband met de bij de zorgverzekeraar neergelegde nieuwe taak te voorzien in wijziging dan wel aanvulling van de bepalingen inzake de verwerking van persoonsgegevens. In de MvT wordt gesteld dat voor die verwerking een beroep op artikel 88 Zvw en artikel 54 AWBZ kan worden gedaan. Het CBP constateert dat die artikelen voorzien in een verplichting voor 'eenieder' om de zorgverzekeraar respectievelijk de uitvoerder van de AWBZ 'desgevraagd' inlichtingen te verstrekken. Deze bepalingen zijn kennelijk bedoeld als aanvullend en voor incidentele gevallen. Voor de regulier noodzakelijk geachte gegevensverwerking en -uitwisseling is in artikel 87 Zvw en 53 AWBZ een

regeling getroffen. Het CBP merkt op dat bij de verwerking van persoonsgegevens door de zorgverzekeraar in het kader van de afstemming van AWBZ- en Zvw-zorg waarschijnlijk sprake zal zijn van een min of meer doorlopende behoefte. Artikel 88 Zvw en artikel 54 AWBZ lenen zich qua aard van de daarin neergelegde constructie dan ook niet als grondslag voor een dergelijke reguliere vorm van verwerking van persoonsgegevens.

Het CBP adviseert om de wettelijke grondslag voor de verwerking van persoonsgegevens door de zorgverzekeraar in verband met de afstemming van Zvw en AWBZ onder te brengen in de systematiek van artikel 87 Zvw en 53 AWBZ.

Het CBP constateert dat er sprake zal zijn van een nieuwe taak waarvoor zorgverzekeraars persoonsgegevens gaan verwerken, namelijk afstemming van zorg uit de AWBZ met zorg uit de Zvw. Die nieuwe taak is niet begrepen te achten onder de in artikel 87 Zvw en 53 AWBZ (en overigens ook in artikel 88 Zvw en 54 AWBZ) aangegeven doeleinden voor verwerking van persoonsgegevens. Het CBP merkt op dat gelet op het type persoonsgegevens waarop die artikelen zien (namelijk bijzondere persoonsgegevens veelal verkregen van hulpverleners op wie een beroepsgeheim rust) inzichtelijkheid van en transparantie bij verwerking van persoonsgegevens bij de uitvoering van ziektekostenverzekeringen van bijzonder groot belang is. Door het in artikel 87 Zvw en 53 AWBZ expliciet benoemen van 'afstemming van zorg uit de AWBZ met zorg uit de Zvw' als een van de doeleinden waarvoor de zorgverzekeraar en de uitvoerder AWBZ persoonsgegevens verder mogen verwerken, kan daarin worden voorzien. Conform de systematiek van artikel 87 Zvw en 53 AWBZ zal daarbij dan ook een nadere afbakening moeten plaatsvinden van de aard en omvang van de voor afstemming van AWBZ- en Zvw-zorg noodzakelijke verdere verwerking van persoonsgegevens.

Het CBP adviseert om de transparantie van de beoogde verwerking van persoonsgegevens te verhogen door 'afstemming van zorg uit de AWBZ met zorg uit de Zvw' expliciet op te nemen als een van de doeleinden waarvoor zorgverzekeraars en uitvoerders AWBZ persoonsgegevens verder mogen verwerken.

Tenslotte merkt het CBP op dat in de MvT wordt gesteld dat er voor verzekerden geen risico is dat de koppeling van gegevens verkregen bij de uitvoering Zvw en AWBZ een (negatieve) rol kan spelen bij de acceptatie voor de AWBZ of Zvw, vanwege de voor beide verzekeringen geldende acceptatieplicht. Het CBP onderkent dat hierin een waarborg is gelegen. Het CBP wijst in dit verband ook op het toenemende belang van de bepalingen inzake de zgn Chinese wall (artikel 87 zesde lid onder e Zvw respectievelijk artikel 53 zesde lid onder e AWBZ). De voorziene uitbreiding van de aard en omvang van gegevens waarover de zorgverzekeraar gaan beschikken - waaronder kennis over in principe onverzekerbare risico's - zal extra druk op de naleving leggen.

Het CBP adviseert om aan het belang van deze bepalingen in de MvT expliciet aandacht te schenken.

Advies

Het CBP adviseert u het onderhavige wetsvoorstel met bijbehorende MvT niet in te dienen dan nadat het in bovengeschetste zin is aangepast.

DATUM 24 oktober 2011
ONS KENMERK z 2011-00361

Tenslotte
Het CBP verneemt graag op welke wijze u gevolg geeft aan het advies en is beschikbaar voor
nadere toelichting.

Hoogachtend,
Het College bescherming persoonsgegevens,
Voor het College,

mw. mr. M.W. McLaggan-van Roon
Collegelid